Minister Jo Brouns
Vlaams minister van Omgeving
13 juni 2025, Brussel

Onderwerp: Verontreinigende stoffen & uitzonderingen Kaderrichtijn Water

Geachte minister Brouns,

In de eerste maanden van deze legislatuur werd u als Vlaams minister van Omgeving reeds geconfronteerd met verschillende gevallen van chemische verontreiniging in ons (drink)water, zoals 1,2,4-triazool en PFAS. Nu het werk van start gaat voor de vierde cyclus van de Stroomgebiedbeheerplannen (2028–2033), roepen wij u als watercoalitie op ervoor te zorgen dat Vlaanderen zich volop inzet om de (chemische) verontreiniging daadkrachtig aan te pakken en de juridische en ecologische fundamenten van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te beschermen en te versterken.

In oktober 2022 heeft de Europese Commissie een voorstel gepresenteerd om de kwaliteitsnormen voor oppervlakte- en grondwater in de Europese Unie te updaten, waaronder nieuwe wettelijke drempelwaarden voor geneesmiddelen, een groep PFAS-stoffen en nieuwe pesticiden. Deze updates zijn een wettelijke verplichting en moeten om de zes jaar worden aangenomen. De laatste updates dateren echter van 2013 (oppervlaktewater) en 2014 (grondwater).

Het is zorgwekkend dat deze nieuwe normen nog steeds niet zijn aangenomen als wettelijke basis. Deze vertragingen tasten niet alleen de naleving van het EU-recht aan, maar vormen ook een risico voor de volksgezondheid, de veiligheid van de (drink)watervoorziening en de kosten van toekomstige zuiveringen en saneringen op Vlaams niveau. De kosten voor PFAS-sanering in Vlaanderen lopen nu al hoog op - nu heeft u een uitgelezen kans om deze problematiek ook Europees aan te pakken en toekomstige saneringskosten te beperken.

De voorstellen die circuleren om in de Vierde Stroomgebiedbeheerplannen de verplichting te ontwijken om de verontreiniging door deze stoffen aan te pakken — of zelfs de naleving uit te stellen tot 2039, met mogelijke verdere uitzonderingen tot 2051 - zijn zorgwekkend. Gezien de risico's die deze stoffen vormen voor het aquatisch leven (en zo volledige ecosystemen) en de volksgezondheid, achten wij het essentieel dat de komende Stroomgebiedbeheerplannen duidelijke monitoring en doeltreffende maatregelen bevatten om deze vervuiling aan te pakken.

Wij maken ons in het bijzonder ook zorgen over de voorstellen om de reikwijdte van

artikel 4 (7), dat uitzonderingen op het verslechteringsverbod regelt, te verruimen. Zoals bevestigd door het Hof van Justitie van de EU, moeten deze uitzonderingen strikt en slechts bij uitzondering worden toegepast. De voorgestelde wijzigingen dreigen de juridische waarborgen te ondermijnen die al meer dan twintig jaar de ruggengraat vormen van de Europese waterbescherming. In het licht van de zorgwekkende waterkwaliteit in Vlaanderen en de recente droogteperiodes, wijzen deze voorstellen duidelijk de verkeerde richting uit. Het zou bijzonder kwalijk zijn mocht de actualisering van de lijst met prioritaire stoffen misbruikt worden als achterpoortje om de kernprincipes van de Kaderrichtlijn Water uit te hollen.

Wij roepen u op om, al dan niet samen met uw federale collega's, steun te geven aan:

- een tijdig akkoord in de triloog onder het Pools voorzitterschap, om verdere vertragingen die de nationale/Vlaamse uitvoering zouden belemmeren en de EU-ambitie zouden verzwakken, te voorkomen;
- de opname van een bindende verplichting voor lidstaten om maatregelen te nemen tegen de nieuw toegevoegde prioritaire stoffen in de Stroomgebiedbeheerplannen 2028–2033;
- de opname van deze prioritaire stoffen in de Vierde Stroomgebiedbeheerplannen via concrete monitoring en maatregelen gericht op de reductie van verontreiniging, in lijn met het voorstel van de Commissie;
- het behoud van de bestaande regelgeving die onze waterlopen beschermt en verzet tegen nieuwe uitzonderingen op de KRW.

Wij vertrouwen erop dat u het maatschappelijk belang vooropstelt in de bescherming van het Vlaamse en Europese water en ervoor zult zorgen dat de Kaderrichtlijn Water een sterk en toekomstbestendig juridisch kader blijft.

Wij staan uiteraard klaar om nadere informatie of technische input te verstrekken voorafgaand aan de triloog, en staan open voor overleg.

Met hartelijke groet,

De watercoalitie